

AFDELING A

VRAAG 1

Dui die **mees korrekte** antwoord aan deur die ooreenstemmende letter vir elke vraag in die ruimte wat daarvoor voorsien is, neer te skryf.

- 1.1 Onetiese optrede van die onwettige verkoop van alkohol staan bekend as ...
- A smokkelary.
  - B industriële spioenasie.
  - C vervalsing.
  - D fluitjie blaas. (2)
- 1.2 Die ... bepaal sekere gedrag wat deur Checkers in die bemarking van hul goedere vereis word.
- A Advertensiestandaarde Owerheid
  - B Wet op Verbruikersbeskerming
  - C Nuwe Maatskappywet
  - D Nasionale Kredietwet (2)
- 1.3 Die reg van verbruikers om enige vorm van direkte bemarking van Checkers af te wys, is die reg tot ...
- A privaatheid.
  - B openbaarmaking van inligting.
  - C billike en verantwoordelike bemarking.
  - D regverdige en eerlike handeling. (2)
- 1.4 Die proses om 'n visuele aanbieding te gebruik om mededingers en hul produkte te plot om mededingergedrag te verstaan.
- A Gantt-grafiek
  - B Tydlyn
  - C Markkartering
  - D Bemarkingsgrafiek-skepping (2)
- 1.5 Checkers se unieke karakter is 'n kombinasie van die naam, logo en ontwerp. Dit word gedefinieer as die ...
- A organisasiekultuur.
  - B missiestelling.
  - C handelsnaam.
  - D handelsmerk. (2)

1.1	1.2	1.3	1.4	1.5

- 1.6 'n Oriënteringsproses waar nuwe personeel vertrouwd gemaak word met die algemene reëls wat van toepassing is op werk by Checkers.
- A Opleidingsprogram
  - B Gedragskode
  - C Personeelbehoud
  - D Induksie
- (2)
- 1.7 Wanneer spanlede verskil omdat daar 'n gebrek aan duidelikheid is oor die verwagte rolle wat hulle moet uitvoer, staan dit bekend as ...
- A roloorlading.
  - B rolkonflik.
  - C roldubbelsinnigheid.
  - D rollas.
- (2)
- 1.8 Die HUB van Checkers is in diens geneem om te verseker dat die maatskappy aanhou groei en sy nuwe doelwitte behaal. Hy kan dus as 'n ... geklassifiseer word.
- A intrapreneur
  - B besigheidsguru
  - C entrepreneur
  - D opportunist
- (2)
- 1.9 Watter van die volgende is **nie** 'n komponent van 'n SSGB-analise **nie**?
- A Sterkpunte
  - B Swakpunte
  - C Bepalings
  - D Geleenthede
- (2)
- 1.10 Checkers, 'n bekende handelsmerk, wil 'n totaal nuwe rigting bekendstel, naamlik klere-ontwerp. Dit staan bekend as ...
- A handelsmerkrekking.
  - B handelsmerkgewing.
  - C handelsmerkuitbreiding.
  - D franchisebemarking.
- (2)
- 1.11 Die doel van mannekragbeplanning is om te bepaal ...
- A hoeveel werknemers benodig word.
  - B wanneer hierdie werknemers benodig word.
  - C oor watter vaardighede hulle moet beskik.
  - D al die bostaande opsies.
- (2)

1.6	1.7	1.8	1.9	1.10	1.11

1.12 'n Metode van opleiding wat 'n persoon die geleentheid bied om in 'n besigheid te werk terwyl hy studeer, staan bekend as 'n ...

- A vakleerlingskap.
- B werkrotasie.
- C leerderskap.
- D mentorskap. (2)

1.13 Die bedryfsverhouding kan numeries uitgedruk word in die vorm van die volgende vergelyking:

- A $\text{bedryfsverhouding} = \text{bedryfsbates} - \text{bedryfsbedryfslaste}$
- B $\text{bedryfsverhouding} = \text{bedryfsbates} + \text{bedryfsbedryfslaste}$
- C $\text{bedryfsverhouding} = \text{bedryfsbates} / \text{bedryfsbedryfslaste}$
- D $\text{bedryfsverhouding} = \text{bedryfsbates} \times \text{bedryfsbedryfslaste}$ (3)

1.14 Gebruik die data hieronder om die vuurproefverhouding van Pick n Pay te bereken:

Bedryfsbates = 50 000 ; Bedryfslaste = 20 000 ; Voorraad = 13 000 ;
 Vooruitbetaalde uitgawes = 1 000.

- A 1 : 1
- B 1.85 : 1
- C 1 : 1.85
- D 1.55 : 1 (3)

1.15 Die verhouding tussen die totale bates en totale laste van 'n maatskappy staan bekend as 'n maatstaf van ...

- A solvensie.
- B winsgewendheid.
- C likiditeit.
- D hefboomfinansiering. (2)

1.16 Waarvoor staan die afkorting "KVBA"?

- A Kommissie vir Versoening, Bemiddeling en Arbitrasie
- B Komitee vir Vaardigheidsontwikkeling van Bestuur en Administrasie
- C Korporatiewe Verantwoordelikheid en Bestuur Agentskap
- D Komitee vir Verbruiker en Bemarking Analise (2)

1.17 Die opbrengs wat 'n belegger van 'n geldmarkrekening kan verwag.

- A dividende
- B premium
- C rente
- D wins (2)

1.12	1.13	1.14	1.15	1.16	1.17

1.18 'n ... benadering tot konflikthantering word gevolg wanneer 'n persoon toegee aan die ander se standpunt en hul eie oortuigings verwaarloos.

- A Vermydings-
- B Samewerkings-
- C Kompromis-
- D Tegemoetkomende (2)

1.19 Wanneer Spar tweedehandse produkte as nuwe produkte adverteer, word dit beskou as ...

- A onetiese bemarking.
- B fluitjieblasery.
- C handelsmerkgewing.
- D franchising. (2)

1.20 Watter van die volgende is 'n eksterne veranderlike wat die funksionering van 'n besigheid kan beïnvloed?

- A Weknemersmoraal
- B Bemarkingstrategie
- C Organisatoriese struktuur
- D Ekonomiese klimaat (2)

1.21 Wat is die hoofdoel van die hersiening van besigheidsdoelwitte?

- A Om werknemersomset te verminder
- B Om klanttevredenheid te verbeter
- C Om inkomste te verhoog
- D Om besigheidsprosesse te herontwerp en te optimaliseer (2)

1.22 Wat is die fokus van Totale Gehaltebestuur (TGB)?

- A Kostevermindering
- B Verhoging van inkomste
- C Verbetering van algehele klanttevredenheid
- D Verbetering van werknemersmoraal (2)

1.23 Sinergie in 'n span kan die beste beskryf word as ...

- A die proses om waarde te skep sonder interaksie.
- B 'n situasie waar spanlede meeding totdat daar 'n duidelike wenner is.
- C die impak van die bestuurstyl op die spanlede.
- D die gesamentlike pogings van die lede is groter as hul individuele pogings. (2)

1.18	1.19	1.20	1.21	1.22	1.23

1.24 Watter een van die volgende instrumente word gebruik om areas van verbetering te identifiseer deur 'n besigheid met sy mededingers te vergelyk?

- A Steekproeftrekking en inspeksie
- B Besigheidsregeniëring
- C Hulpbrontoekenning
- D Normstelling (2)

1.25 In watter van die volgende omgewings sal 'n besigheid die kompetisie, klante en verskaffers ontleed?

- A Makro-omgewing
- B Markomgewing
- C Mikro-omgewing
- D Al die bogenoemde (2)

1.26 'n Snelgroeïende algemene kleinhandelaar wil toptalent lok met 'n fokus op innovasie en probleemoplossingsvermoëns. Watter werwings- en keuringsmetode sal die doeltreffendste wees om kandidate se kreatiwiteit, kritiese denke en innoverende ingesteldheid te beoordeel?

- A Gedragsonderhoude
- B Assesseringsentrums
- C Portefeuljehersiening en projekgebaseerde assesserings
- D Psigometriese toetse (3)

1.27 'n Multinasionale vervaardigingsmaatskappy implementeer 'n Gebalanseerde Telkaart-raamwerk om sy operasionele prestasie te verbeter. Om sy vervaardigingsdoeltreffendheid te verbeter, watter aspek van die Gebalanseerde Telkaart moet die maatskappy prioritiseer om bedryfsuitemendheid te bevorder?

- A Finansiële perspektief
- B Klantperspektief
- C Interne prosesse-benadering
- D Leer- en groeiperspektief (3)

1.24	1.25	1.26	1.27

1.28 'n Algemene kleinhandelaar wil 'n nuwe produk in 'n hoogs mededingende mark bekendstel. Hulle het uitgebreide marknavorsing gedoen en hul teikenmark geïdentifiseer. Watter posisioneringstrategie moet hulle volg om hul produk van mededingers s'n te onderskei?

- A Produktdifferensiasie gebaseer op unieke kenmerke
- B Prysposisionering as 'n laekoste-opsie
- C Nisbemarking in 'n spesifieke segment
- D Posisionering gebaseer op voortreflike klantediens en -ondersteuning (3)

1.29 'n Tegnologie-aanvangsonderneming brei sy span uit en wil seker maak dat dit talentvolle individue lok wat by sy innoverende en entrepreneurs-kultuur inpas. Watter werwings- en keuringsmetode sal die doeltreffendste wees om kandidate se leefstyl-geskiktheid en ingesteldheid te evalueer?

- A Gedragsonderhoude
- B Tegniese toetse en assesserings
- C Groepgevallestudies
- D Kulturele geskiktheidsassesserings en waarde-onderhoude (3)

1.28	1.29

[64]

VRAAG 2

Pas die konsepte in Kolom A by die verduidelikings in Kolom B. Skryf slegs die toepaslike letter van Kolom B in die ruimte wat hieronder voorsien is.

Kolom A		Kolom B	
2.1	Waardekettingontleding	A	Wanneer Checkers bates of 'n deel van die besigheid verkoop om verliese te verminder.
2.2	Markkapitalisasie	B	'n Hoërisiko-belegging wat vrylik op die JSE verhandel word waardeur deeleienaarskap in maatskappye verkry word.
2.3	Versameliteme	C	Wins gemaak met die verkoop van eiendom.
2.4	Geldmark	D	'n Belegger wat 'n krediteur van Checkers Bpk. bly en nie eienaarskap in Checkers het nie.
2.5	Fokusstrategie	E	Wanneer daar 'n uitbreiding van uitset, inkomste, indiensneming, pryse, winste en 'n verbetering in die lewenstandaard is.
2.6	Verkoopstrategie	F	'n Visuele aanbieding in die vorm van 'n vloei-diagram wat 'n verskeidenheid opsies as oplossings bied.
2.7	Ekwiteit	G	Die aandeelprys van 'n maatskappy vermenigvuldig met die aantal uitgereikte aandele.
		H	Artikels met 'n hoë waarde soos kuns en oudhede.
		I	Wanneer Pick n Pay beoog om hul produkte aan die hoëinkomstebevolking in Suid-Afrika te verkoop.
		J	Bates wat aan Checkers Bpk. behoort.
		K	'n Tegniek waardeur die kostekomponente van Checkers-produkte ontleed word met die uiteindelige doel om koste te verminder om die waarde van hul produk te verhoog.
		L	'n Soort effektrust wat in rentedraende instrumente soos skuldbriewe en effekte belê.

2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7

[14]

VRAAG 3

Elkeen van die onderstaande stellings is **ONWAAR**.

Verander die **onderstreepte woorde** in elke stelling om die stelling **WAAR** te maak. Skryf slegs die **korrekte woord/term** in die ruimte wat hieronder voorsien is.

- 3.1 'n **Daggeldrekening** verwys na 'n beleggingsopsie waarin 'n belegger se fondse vir 'n voorafbepaalde tyd gesluit is.
- 3.2 **Getrouheidsversekering** is versekering wat uitgeneem word vir kontant wat na die bank vervoer word.
- 3.3 **Derdeparty**-voertuigversekering dek alle skade aan nuwe vragmotors wat aan Checkers Bpk. behoort.
- 3.4 Die **bybetalingsklousule** bepaal dat indien 'n bate nie vir die volle waarde verseker is nie, slegs 'n klein deel van die skade aan die bate uitbetaal sal word.
- 3.5 **Sessie** is gebaseer op die beginsel van skadeloosstelling wat impliseer dat 'n persoon slegs een keer vir dieselfde verlies mag eis.
- 3.6 'n **Produk**-ontwikkelingstrategie poog om 'n nuwe mark vir 'n bestaande produk te ontwikkel.
- 3.7 **Voorwaartse integrasie** is wanneer 'n algemene kleinhandelaar 'n ander onderneming koop wat die produkte of dienste verskaf wat nodig is vir produksie.
- 3.8 Die **Regering se Rapporteringsindustrie** is 'n internasionale onafhanklike standaard-organisasie wat besighede help om hul impak op kwessies soos klimaatsverandering, menseregte en korrupsie te verstaan en te kommunikeer.
- 3.9 **BTW** is 'n soort verpligte aftrekking wat 'n weerhoudingsbelasting op inkomste-betalings aan werknemers is.
- 3.10 **Plasing** is 'n vorm van protes waartydens werknemers buite hul werksplek betoog.
- 3.11 'n **Dissiplinêre** prosedure is 'n formele manier vir 'n werknemer om 'n probleem of klagte teenoor hul werkgever te opper.

3.1	
3.2	
3.3	
3.4	
3.5	
3.6	
3.7	

3.8	
3.9	
3.10	
3.11	

[22]

100 punte

4.3 Toon, met 'n aparte strategie vir elkeen, hoe die Raad van Direkteure van Pick n Pay Beperk elk van die volgende uitdagings effektief kan bestuur:

4.3.1 Die impak van inflasie op voedselpryse

---

(2)

4.3.2 Kompetierende mededingers in die algemene kleinhandelsektor

---

---

(2)

4.3.3 Voorraaddiefstal by een van Pick n Pay se sentrale pakhuisse

---

---

(2)

4.4 Ontleed die volgende stellings en voorsien Pick n Pay se bestuur van 'n strategie vir die hantering van elk van hierdie etiese kwessies.

4.4.1 'n Werknemer by Pick n Pay word afgepers om 'n lys sekuriteitskodes by 'n Pick n Pay-pakhuis te oorhandig.

---

(2)

4.4.2 'n Werknemer by Pick n Pay is tydens werksure op die internet doenig.

---

(2)

4.4.3 'n Bestuurder by Pick n Pay stuur onvanpaste e-posse aan die sekretaresse.

---

(2)

4.4.4 Die geoktrooieerde rekenmeester van Pick n Pay aanvaar 'n omkoopgeskenk van 'n nuwe verskaffer om 'n bestelling by hulle te plaas.

---

(2)

4.5 Regverdig, met behulp van 'n aparte voorbeeld vir elkeen, hoe die volgende bestuursbevoegdhede tot die sukses van Pick n Pay kan lei:

BESTUURS- BEVOEGDHEID	VOORBEELD
Organisatoriese bevoegdheid	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Globale Bewustheids- bevoegdheid	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Selfbestuur- bevoegdheid	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

(9)

4.6 Noem vier kriteria wat Pick n Pay moet oorweeg wanneer dit 'n handelsmerk bou.

- _____
- _____
- _____
- _____

(4)

VRAAG 5

5.1 Verwys na die onderstaande uittreksel en beantwoord dan die vrae wat daarop volg.

Woolworths, 'n bekende kleinhandelmaatskappy, het in die jaar 2000 'n nuwe onderneming aangepak deur sy eerste twee Foodstops by Engen in Kaapstad te open. Die primêre doel van hierdie inisiatief was om die haalbaarheid van 'n voorhofmodel vir die maatskappy te evalueer.

Na 'n uiters suksesvolle proeftydperk van drie jaar is daar besluit om die Woolworths- en Engen-konsep uit te brei weens die merkwaardige prestasies daarvan. Hierdie uitbreiding het Woolworths in staat gestel om enige tyd van die dag in die behoeftes van klante te voorsien, wat gerief en toeganklikheid vir verbruikers verbeter het.

[Bron: <<https://www.iol.co.za/business-report/economy/engen-deal-fuels-woolies-growth-748555>>]

5.1.1 Identifiseer die soort besigheidstrategie wat deur Woolworths in die uittreksel hierbo geïmplementeer is en verduidelik die doel daarvan.

---

(3)

5.1.2 Verskaf **vier** kriteria wat gebruik kan word om die sukses van die besigheidstrategie in die bogenoemde uittreksel te bepaal, vanuit Engen se perspektief.

- ---

- ---

- ---

- ---

---

(8)

5.2 Verwys na die data wat met Woolworths verband hou en beantwoord dan die vrae wat volg.

[Bron: <<https://www.moneyweb.co.za/tools-and-data/click-a-company/WHL/>> 22.05.2023]

5.2.1 Wat was die Woolworths-aandeelprys op 22 Mei 2023?

_____ (1)

5.2.2 Hoe het die Woolworths-aandeelprys in die voorafgaande 90 dae verander?

_____ (1)

5.2.3 Gebruik die inligting hierbo en beskryf Woolworths se marksentiment tussen 2020 en 2023.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

(4)

5.4 Bespreek die belangrikheid van die volgende twee bestuurstake:

5.4.1 Besluitneming

5.4.2 Delegering

---

(4)
[50]

VRAAG 6

6.1 Voltooi die tabel hieronder deur na Suid-Afrikaanse arbeidswetgewing te verwys.

ARBEIDSWETGEWING	DOEL VAN DIE WET	POSITIEWE IMPLIKASIES VAN DIE WET
<p>6.1.1 Die Wet op Vaardigheidsontwikkeling</p>	(2)	(2)
<p>6.1.2 Die Wet op Basiese Diensvoorwaardes</p>	(2)	(2)
(8)		

6.2 Die risiko van beserings in die werkplek moet nie onderskat word nie, veral wanneer werknemers masjinerie en toerusting in 'n vervaardigingsaanleg hanteer. Bespreek WVBS as 'n soort verpligte versekering.

---

(4)

6.6 Verduidelik die volgende terme met betrekking tot versekering:

- Brandkluis-klousule

---

(2)

- Bybetaling

---

(2)

AFDELING C

Die volgende aspekte sal oorweeg word wanneer punte in hierdie vraag toegeken word:

- **Formaat:**
  - Die KORREKTE formaat vir elke vraag moet gebruik word, d.i. 'n besigheidsverslag.
  - Sluit 'n inleiding en gevolgtrekking in waar toepaslik.
  - Gebruik opskrifte en subopskrifte waar van toepassing.
- **Terminologie:** Korrekte besigheidsterminologie moet gebruik word.
- **Inhoud:** Moet voldoende wees om alle aspekte van die vraag in te sluit.
- **Staving:** Motivering vir stellings wat gemaak word.
- **Van toepassing op gevallestudie/konteks/tema.**
- **Probleemoplossing eerder as om net teoretiese feite te gee.**
- **Sintese en volgordebepaling.**

VRAAG 7

Bestudeer die volgende bronne en beantwoord die vraag wat volg.

BRON A

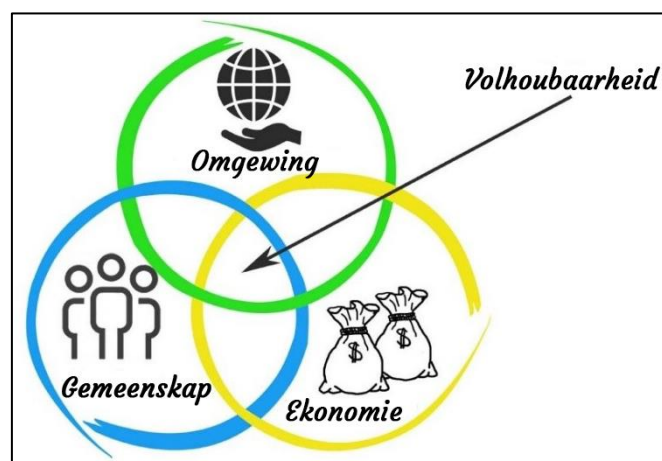
Die kleinhandelbedryf is een van vele wat die afgelope paar jaar onder druk geplaas is om die impak daarvan op die omgewing te verminder. Toenemende openbare bewustheid van die kleinhandel se beduidende omgewingsvoetspoor het egter hierdie spesifieke bedryf van alle kante af onder druk geplaas. Volhoubaarheid word van bo en onder aangemoedig.

Verbruikers is toenemend bewus van volhoubare kleinhandel regdeur die verskaffingsketting, en hul aankoopgewoontes word dikwels sterk beïnvloed deur 'n begeerte om "volhoubaar te koop".

Aandeelhouders en belanghebbendes het ook meer begin fokus op volhoubare kleinhandelaars vanweë hul vermoë om winsgewendheid en volhoubaarheid te versoen.

[Bron aangepas uit: <<https://www.financierworldwide.com/retail-sustainability>>, 12 April 2023]

BRON B

[Bron: <entrepreneur.com/en-in/growth-strategies/6--ways-to-build-a-sustainable-business>, 12 April 2023]

